

Bijlage 1. Lexicon¹

Missie	De missie beschrijft beknopt en krachtig de kernopdracht. Die omschrijving heeft betrekking op een langere periode, zodat de missies niet al te zeer geherformuleerd dienen te worden. Een missie is inspirerend en sturend; en nodigt medewerkers uit om actief en intensief mee te bouwen aan de bruggen naar de toekomst. Een missie formuleren is kiezen voor een toekomst: een ambitieuze, duidelijke, weloverwogen en voor alle medewerkers verstaanbare toekomst.
Strategische doelen/doelstellingen:	De strategische doelen zijn de vertaling van de missie in doelstellingen. Het zijn de algemene hoofddoelen van een organisatie op lange termijn, waarbij een antwoord wordt geformuleerd op de vraag ‘Wat willen we bereiken?’
Operationele doelstellingen	Operationele doelstellingen worden geformuleerd in termen van een beoogd effect of resultaat, zodat op een of andere manier kan worden waargenomen of een verandering in de realiteit in die richting gaat of samenvalt met wat wordt nagestreefd.
Kritische succesfactor	Kritische succesfactoren bepalen is misschien wel de allerbelangrijkste stap in strategische planning. Binnen deze stap wordt gekeken welke de beste strategie is.
Effectiviteit	De relatie tussen de prestaties of de activiteiten enerzijds en de effecten, zoals vooropgesteld in de doelstellingen, anderzijds. Effecten: Gevolgen van een prestatie; verwijst naar situatieveranderingen in een beleidsveld bij bepaalde doelgroepen of ten aanzien van bepaald fenomenen.
Efficiëntie	De relatie tussen de prestatie of de activiteiten enerzijds en de middelen anderzijds. Efficiëntie verwijst naar inputs en outputs, meer bepaald naar het maximaliseren van de prestaties met een minimale hoeveelheid middelen.
Evaluatie	Onderdeel van een beleids- en beheerscyclus: systematische beoordeling van de zuinigheid, efficiëntie en effectiviteit van het beleid.
Middenveld	Verzamelnaam voor alle particuliere verenigingen, die zich situeren naast de overheid en naast de op winst gerichte economische actoren (civil society)
Doelgroep	Actor in een beleidsveld waarvoor door het beleid bepaalde doelstellingen worden vooropgesteld.
Etnisch-culturele minderheden	Het geheel van de allochtonen, de vluchtelingen en de woonwagenbewoners en de niet tot voornoemde groepen behorende vreemdelingen die zich in België bevinden zonder wettig verblijfsstatuut.
Allochtonen	Dit zijn burgers waarvan minstens één van de ouders of grootouders is geboren buiten België, en die zich in een achterstandspositie bevinden vanwege hun etnische afkomst of hun zwakke sociaal-economische situatie. Zij kunnen al dan niet Belg zijn.
Erkende vluchtelingen	Zijn asielzoekers en hun gezinnen die het statuut van vluchteling hebben verkregen. Zij beschikken over een definitief verblijfsrecht.
Vluchteling	Elk persoon die zich buiten zijn land van herkomst bevindt en die de bescherming van dat land niet meer kan of wil inroepen omdat hij een vrees voor vervolging koestert omwille van zijn/haar religie, ras, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep.
Asielzoeker	Persoon die een aanvraag indiende om erkend te worden als vluchteling.
trekkende bevolkingsgroepen	Omvatten zowel de voyageurs en zigeuners als de trekkende beroepsbevolking. Voyageurs wonen in een woonwagen of een huis, beschouwen zichzelf als voyageurs en worden als dusdanig benoemd. Zij hebben de Belgische nationaliteit en stammen af van de trekkende handelaars en ambachtslui van vroeger.

¹ Met dank aan Katrien Van der Heyden, steunpunt gelijke kansen, Universiteit Antwerpen

	<p>Zigeuners leven in meer of mindere mate sterk nomadisch, benoemen zichzelf als zigeuners en worden door de anderen als dusdanig benoemd. Binnen de zigeuners worden twee subgroepen onderscheiden, de Manoesjen en de Rom zigeuners. Manoesjen zijn Belgische zigeuners die hier reeds meerdere eeuwen vertoeven, naast het Nederlands hun Manoesj taal spreken en regelmatig in familiegroep op trek gaan. Rom zigeuners zijn Belgische zigeuners die sinds vorige eeuw in verschillende golven in België zijn aangekomen, sterk nomadisch leven en hun eigen Romanes spreken met als tweede taal het Frans.</p> <p>Trekkende beroepsbevolking omvat die mensen bij wie het trekkend bestaan inherent is aan het beroep dat zij uitoefenen. In concreto betreft het hier de circusuitbaters en kermisexploitanten (foorreizigers) enerzijds en de schippers anderzijds.</p>
Sociale cohesie	De samenhang tussen mensen in een gemeenschap, de sociale relaties tussen mensen.

Nieuwkomers	Dit zijn vreemdelingen die in Vlaanderen gevestigde allochtonen komen vervoegen in het kader van gezinshereniging of gezinsvorming of die als asielzoeker ons land binnenkomen. Nieuwkomer is men slechts gedurende een beperkte periode nadat men geïmmigreerd is.
Globalisering / Mondiale evoluties	<p>(Van Dale): verspreid raken over gehele wereld, een mondiaal karakter krijgen.</p> <p>Het proces waardoor individuen en groepen uit diverse gebieden zich in toenemende mate met elkaar verbonden weten, o.m. door de communicatiemedia en te reizen.</p> <p>Alhoewel migratie een tijdloos gegeven is, zien we dat de afstand, frequentie en kwantiteit van de migratie verandert onder de invloed van het globaliserend wereldsysteem. Terwijl Europa een eeuw geleden, een bijna onbereikbaar continent was voor Afrikanen, Aziaten, Oost Europeanen en Zuid Amerikanen, is dit nu niet meer het geval. Europa is niet langer een emigratiegebied, maar wordt geconfronteerd met migratiestromen uit zeer diverse herkomstgebieden. Ondanks de migratiestop, blijken nieuwkomers-migranten een permanent gegeven te worden in de Europese samenlevingen. Multiculturaliteit is daarom een gegeven en een blijvende uitdaging voor het beleid.</p>
Kleurrijk Vlaanderen	Met het project Kleurrijk Vlaanderen, dat volgt uit de Kleurennota van 11 juli 2000, introduceert de Vlaamse regering het toekomstdenken in Vlaanderen. In 2001 werkten experts in zes visiegroepen rond de toekomstige uitdagingen op het vlak van leren, ondernemen, werken, cultuur, zorg en milieu. Deze Vlaamse Conferenties werden afgesloten met de ondertekening van het Pact van Vilvoorde. Los van de visiegroepen werd het Forum 21 als onafhankelijke denktank opgericht. De tien leden zullen pertinente vragen stellen die nieuwe invalshoeken bieden om te praten over onze toekomst. In 2002 en 2003 zal de regering het debat over de Vlaamse toekomst bij een ruim publiek aanwakkeren.
Pact van Vilvoorde	Het Pact van Vilvoorde vormt het hoogtepunt van de Vlaamse Conferenties. Vertegenwoordigers van het middenveld en de Vlaamse regering ondertekenden dit pact op 22 november 2001. Tijdens de Vlaamse Conferenties tussen maart en november 2001 werden de uitdagingen, trends en doelstellingen voor Vlaanderen in 2010 bepaald. De thema's leren, ondernemen, werken, cultuur, zorg en milieu kwamen aan bod. Na afloop van deze conferenties maakte de Vlaamse regering zich sterk om tegen 2010 samen met de Vlaamse sociale partners de doelstellingen voor de 21ste eeuw te verwezenlijken. Tegelijk vormt het Pact de basis voor het verdere verloop van het project Kleurrijk Vlaanderen. In de loop van 2002 en 2003 organiseert de Vlaamse regering discussierondes over de verschillende thema's. De tekst van het pact van Vilvoorde is opgenomen in bijlage 2.
Politieke en Maatschappelijke Instellingen	Dit begrip nemen we heel ruim, het gaat dus niet alleen over de organen van het beleid en de politiek, maar alle organisaties, instellingen, verenigingen in de samenleving, zowel formeel als informeel. Iedereen is namelijk partner in het opbouwen van de Vlaamse samenleving.

Diversiteit	(Van Dale): verscheidenheid Verscheidenheid (Van Dale): 1. verschil, onderscheid, 2. afwisseling, variatie, 3. groep of verzameling van onderling verschillende eenheden, zaken van verschillende aard, beschouwingen over verschillende onderwerpen.
	Diversiteit gaat er vanuit dat iedereen uniek is. Dit gegeven is een verrijking en een uitdaging in de samenleving. Elk individu combineert op unieke wijze een aantal kenmerken zoals geslacht, seksuele voorkeur, religie, handicap, enz. Deze kenmerken kunnen ook veranderen in de loop van het leven. Diversiteitsbeleid is beleid dat rekening houdt met deze verscheidenheid.
Emancipatie	(Van Dale) bevrijding van wettelijke, sociale, politieke, morele of intellectuele beperkingen, toekenning van gelijke rechten, gelijkstelling voor de wet, streven naar gelijkgerechtigdheid. Een maatschappelijke transformatie waarbij individuen worden bevrijdt waardoor ze een creërende vermogen ontwikkelen om vorm te geven aan de menselijke cultuur (kunst, wetenschap, muziek, religie) en ook aan zichzelf.
Empowerment	(Van Dale): het geheel van maatregelen ter stimulering van mensen, om zelf verantwoordelijkheid te nemen.
Inburgering	(Van Dale): 1. tot burger maken, in een natie als burger, als lid opnemen; - (van buitenlanders)integreren, 2. (fig.) geheel opgenomen worden in een (taal)gemeenschap. Het interactief proces waarbij de overheid aan vreemdelingen een specifiek programma aanbiedt, dat hun enerzijds de mogelijkheid biedt om zich eigen te maken met hun nieuwe sociale omgeving en anderzijds ertoe bijdraagt dat de samenleving de personen van de doelgroep als volwaardige burgers gaat erkennen, met als doel een volwaardige participatie van die personen in de samenleving.
Zelfredzaamheid	zelfredzaamheid (Van Dale): (i.v.m. zieken, ouderen of gehandicapten) in staat te leven zonder professionele hulpverlening. Hetzelfde geldt voor nieuwkomers, maar maakt men onderscheid tussen maatschappelijke en professionele zelfredzaamheid, waarbij men dus respectievelijk in de maatschappij en op de arbeidsmarkt kan participeren zonder bijkomende hulpverlening.

Inclusief beleid	Beleid ten aanzien van de doelgroepen dat gerealiseerd wordt in het algemene beleid van de verschillende sectoren, via algemene maatregelen en waar nodig via specifieke acties en voorzieningen. (art. 4, §3 van het minderhedendecreet van 28.04.98)
Integraal of geïntegreerd beleid	Beleid dat gelijktijdig, gelijkgericht, voor eenzelfde doelgroep en gebaseerd op gemeenschappelijke doelstellingen op de diverse beleidsdomeinen ontwikkeld wordt, zodat de genomen initiatieven samenhangend en effectief zijn.
ICEM	Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden
Inclusieve beeldvorming	Etnisch-culturele minderheden komen vaak in de media rond specifieke minderhedenthema's of problematieken. Inclusieve beeldvorming veronderstelt dat ook etnisch-culturele minderheden aan bod komen als burger bij thema's die niet aan minderheden gerelateerd worden, bv. als slachtoffer van een overstroming, als verzamelaar, ...
Alledaagse cultuur	Alledaagse cultuur is de cultuur voor dagelijks gebruik. Ze bestaat uit een zekere regelmaat, anders zou ze niet dagelijks zijn. Een regelmaat van terugkerende interacties. Mensen worden dagelijks geconfronteerd met een reeks sociale praktijken, elk met een eigen stel regels en rituelen. Het zijn die sociale praktijken die zich van specifieke culturen bedienen. Het zijn die culturen die richtinggevend zijn voor integratie en vaardigheden in het samenleven.
Actief burgerschap	Actief engagement of betrokkenheid van individuele burgers op één of meerdere maatschappelijke domeinen (politiek, sociaal, cultureel en economisch). Deze vorm van burgerschap hangt samen met de rechten en plichten van iedere burger en/of de activiteiten waarmee burgers het deel uit maken van een gemeenschap demonstreren.
Sociaal-cultureel werk	Omvat de activiteiten die de ontplooiing van volwassenen, kinderen en jongeren en hun maatschappelijke participatie willen bevorderen; personen nemen er vrijwillig deel aan, los van enig schoolverband en los van elke vorm van beroepsopleiding

Bijlage 2. Pact van Vilvoorde

21 doelstellingen voor de 21ste eeuw

De Vlaamse regering en de sociale partners onderschrijven een beleid dat uitgaat van duurzame ontwikkeling en internationale openheid. Dit betekent enerzijds dat er een evenwicht is in de aandacht voor en de spreiding over economische, sociale en ecologische doeleinden. Anderzijds vertrekt het beleid van het besef dat Vlaanderen geen eiland is, maar zich in de toekomst meer nog dan vandaag zal inbedden in grotere gehelen, in eerste instantie in Europa.

Regering en sociale partners streven alle hierna volgende doelstellingen na in een geest van overleg en samenwerking met alle betrokkenen. Zij roepen alle actoren in de samenleving op om voor de realisatie van deze doelstellingen mee hun verantwoordelijkheid op te nemen. De Vlaamse regering en de sociale partners zijn verheugd dat de natuur- en milieuverenigingen nu reeds positief op deze oproep reageren.

Het engagement dat de ondertekenaars aangaan, moet er in 2010 toe leiden dat Vlaanderen inzake deze 21 doelstellingen voor de 21ste eeuw, een Europese topregio is geworden.

1. Vlaanderen is in 2010 verder geëvolueerd naar een lerende samenleving. Het **levenslang en levensbreed leren** zijn ingebed in de samenleving. Minstens 10 procent van de Vlaamse inwoners tussen 25 en 65 neemt dan deel aan permanente vorming. Een lerende samenleving erkent ook dat **competenties** waar en hoe men ze ook verwerft, evenwaardig worden erkend.
2. In 2010 is het aantal functioneel **geletterden** en het aantal personen met ICT-vaardigheid gestegen tot meer dan driekwart van de bevolking. Het aantal jongeren dat de school verlaat zonder voldoende **startkwalificaties** voor de arbeidsmarkt en de samenleving, is tegen dan minstens gehalveerd. Tegen 2010 is het onderwijs meer gedemocratiseerd. De **dualisering** van de samenleving wordt bestreden door de toegang tot leerinitiatieven aan iedereen te garanderen en door doorheen het gehele leerproces effectief en efficiënt ongelijke kansen aan te pakken.
3. In het Vlaanderen van 2010 heeft elke persoon op actieve leeftijd de gelegenheid om een volwaardige job uit te oefenen. De **werkzaamheidsgraad** ligt tegen 2010 zo dicht mogelijk bij de 70 procent.
4. Dankzij een verhoging van de kwaliteit van de arbeid, de kwaliteit van de arbeidsorganisatie en de kwaliteit van de loopbaan is in 2010 werkzaam worden en blijven voor iedereen aantrekkelijk. In 2010 ligt de **werkbaarheidsgraad** substantieel hoger.
5. In 2010 is de achterstand van vrouwen enerzijds en van **kansengroepen** (onder meer alloctonen, arbeidsgehandicapten, laaggeschoolden) anderzijds inzake deelname aan het arbeidsproces in belangrijke mate weggewerkt. Dit blijkt onder meer uit het feit dat zij niet langer oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheid.
6. Vlaanderen is in 2010 verder geëvolueerd naar een **ondernemende samenleving**. De dalende trend van startende ondernemingen is omgebogen. Inzake de netto-aangroei van het aantal ondernemingen hoort Vlaanderen bij de vijf beste Europese regio's.
7. De Vlaamse economie steunt tegen 2010 op een verdubbeling van het percentage '**gazellen**'. Deze snelgroeiende middelgrote ondernemingen hebben Europa als thuismarkt en zijn sterk aanwezig in internationaal erkende netwerken en kenniscentra.
8. Vlaanderen is tegen 2010 een van de meest aantrekkelijke Europese regio's voor de vestiging en ontwikkeling van ondernemingsactiviteiten. Dit blijkt uit het feit dat de **investeringsquote** in Vlaanderen dan tot de top 5 van EU-regio's behoort.
9. In 2010 wordt een kwart van de omzet van de Vlaamse ondernemingen gerealiseerd via **nieuwe producten en diensten** en is het aantal starters dat vanuit de kenniscentra in Vlaanderen voortspruit, verdubbeld.
10. De **armoedebestrijding en sociale cohesie** zijn in 2010 zo ver gevorderd dat Vlaanderen zich op deze terreinen bij de top 5 van EU-regio's bevindt. Alle inwoners en doelgroepen hebben tijdens elke levensfase voldoende ontwikkelingskansen en keuzemogelijkheden om op elk domein deel te nemen aan het maatschappelijk leven.
11. In 2010 waarborgt Vlaanderen een toereikend, efficiënt, effectief en voor iedereen toegankelijk en kwaliteitsvol **zorgaanbod**.
12. In 2010 hebben de inwoners van Vlaanderen de mogelijkheid om een volwaardige **loopbaan** uit te bouwen **én de zorg** op te nemen voor gezin en eigen leefomgeving.
13. De stijging van de kwaliteit van het leven heeft er tegen 2010 toe geleid dat de helft van de Vlaamse bevolking zich een regelmatig **cultuurparticipant** voelt.
14. Vlaanderen is in 2010 een **open en verdraagzame samenleving** waarin iedereen volwaardige kansen heeft om aan het maatschappelijke en politieke leven deel te nemen. Binnen Europa is Vlaanderen in 2010 ook een topregio inzake verdraagzaamheid en tolerantie.

15. De actieve openheid voor andere en vreemde culturen die Vlaanderen kenmerkt, leidt er vanaf 2010 toe dat elke jongere uit Vlaanderen de kans krijgt om een ervaring op te doen in het **buitenland**, onder meer in het kader van samenwerkingsontwikkeling, culturele vorming of onderwijs.
16. In 2010 heeft Vlaanderen betekenisvolle vooruitgang geboekt op het vlak van water- en luchtkwaliteit, bodembescherming, geluid- en geurhinder en natuurbehoud, zodanig dat Vlaanderen inzake **gezondheid en biodiversiteit** de vergelijking met andere economische topregio's moeiteloos kan doorstaan.
17. In 2010 behoort Vlaanderen tot de topregio's inzake **eco-efficiëntie**. Vlaanderen heeft hierdoor dan een vergaande ont koppeling gerealiseerd tussen de economische groei enerzijds en milieu-impact, materiaal- en energiegebruik anderzijds.
18. Tegen 2010 heeft Vlaanderen, conform de Europese verbintenissen en rekening houdend met het potentieel in Vlaanderen, reeds een substantiële verhoging bereikt van het gebruik van **hernieuwbare energiebronnen** in de energievoorziening.
19. De **bereikbaarheid** van de economische en maatschappelijke activiteiten is in 2010 verhoogd door een toename van het gemeenschappelijk vervoer, de wegwerking van missie links waar nodig, bedrijfsvervoersplannen en het doelmatig gebruik van de bestaande vervoerscapaciteit.
20. De **verkeersveiligheid** is in 2010 dermate verbeterd, dat Vlaanderen zijn achterstand tegenover de huidige Europese koplopers heeft gehalveerd.
21. In 2010 neemt meer dan één op twee Vlamingen actief deel aan het verenigingsleven. Door de versterking van het **sociaal kapitaal** is het vertrouwen van de burger in de samenleving en zijn instituties verhoogd. De burger voelt zich dankzij een actieve participatie aan en van het middenveld beter betrokken bij de gemeenschap. Hierdoor is het democratisch gehalte van Vlaanderen verbeterd.

Bijlage 3. Algemeen overzicht van mogelijke acties

1. De Vlaamse overheid beschikt uiterlijk op 1 januari 2006 over een vernieuwd operationeel instrumentarium voor het voeren van een gecoördineerd en inclusief minderhedenbeleid. Dit instrumentarium doet aan beleidsontwikkeling en staat in voor de aansturing, monitoring, en evaluatie van het gevoerde beleid.
 - a) De Vlaamse overheid werkt – via de interdepartementale commissie etnisch-culturele minderheden (ICEM) en (het kenniscentrum binnen) de administratie planning en statistiek van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (kenniscentrum APS) – tegen 1 januari 2005 een voorstel uit om te komen tot een algemeen aanvaard en betrouwkader kader voor de registratie van gegevens over de positie van etnisch-culturele minderheden in de samenleving. Dit kan ook door te investeren in het verzamelen van bijkomende gegevens die de identificatie van de doelgroepen in de bestaande gegevensbanken mogelijk maken. Sectorale registratiesystemen worden afgestemd op dit algemeen kader.
 - b) De Vlaamse overheid ontwikkelt –via ICEM en het kenniscentrum APS - tegen 1 januari 2005 een coherente onderzoeksstrategie op lange termijn voor een betrouwbare en continue inventarisatie van de positie van etnisch-culturele minderheden op de verschillende domeinen en reserveert voldoende middelen voor de uitvoering ervan.
 - c) De Vlaamse overheid ontwikkelt in haar vernieuwde administratie, voortbouwend op de ervaringen van de interdepartementale commissie etnisch-culturele minderheden (ICEM) , een permanente structuur voor het coördineren van het minderhedenbeleid. De Vlaamse overheid creëert of ondersteunt een instantie die belast wordt met het periodiek evalueren en de monitoring van het minderhedenbeleid. Plan van aanpak met timing voor 1 januari 2005.
2. De Vlaamse overheid stimuleert en ondersteunt provinciale en gemeentelijke overheden om een gecoördineerd en inclusief minderhedenbeleid te voeren afgestemd op het Vlaamse beleidskader.
3. De Vlaamse overheid zet samenwerkingsverbanden op met de federale overheid voor die domeinen waarvoor de federale overheid bevoegd of mede-bevoegd is.
4. De Vlaamse overheid neemt in overleg met de lokale besturen het initiatief om voor eind 2006 een aangepast planningsinstrumentarium te ontwikkelen voor ruimtelijke planning en huisvesting, waarin mogelijkheden tot interculturele ontmoeting centraal staan en gettovorming en de vorming van gated communities wordt voorkomen.
5. Op basis van de ervaringen van de lokale besturen zal de Vlaamse overheid voor 1 januari 2006, samen met de lokale besturen een gecoördineerd beleid ontwikkelen om de lokale besturen te ondersteunen en te stimuleren om alle vormen van ‘alledaagse cultuur’ te documenteren.
6. Op basis van de ervaringen van de lokale besturen zal de Vlaamse overheid voor 1 januari 2006, samen met de lokale besturen hoe ze het best de lokale besturen kan ondersteunen om constructieve en creatieve confrontaties en dialoog tussen bewoners, tussen gemeenschappen en tussen levensbeschouwingen vorm te geven.
7. De Vlaamse overheid beschikt tegen 1 januari 2006 over een beleid waardoor de dialoog en de ontmoeting tussen de verschillende levensbeschouwingen gefaciliteerd wordt, bv. door de oprichting of ondersteuning van een universitair centrum.
8. Voor 1 januari 2007 bepaalt de Vlaamse overheid de opdrachten in het minderhedenbeleid van sectoren die actief zijn op het domein van de samenlevingsopbouw, (o.a. de minderhedensector en het maatschappelijk opbouwwerk), en geeft ze verder vorm aan de verhouding tussen deze sectoren en de lokale, provinciale en Vlaamse overheid.
9. Opzetten van projecten met een focus op antidiscriminatie en/of antiracisme en/of samenleven in diversiteit. Deze projecten zijn zowel gericht naar leerlingen als naar personeelsleden (voorbeelden zijn: peer-learning projecten, twinningsprojecten, school zonder racisme, ...).
10. De Vlaamse overheid en de door haar gesubsidieerde maatschappelijke en politieke voorzieningen en instellingen voeren een dusdanig personeelsbeleid dat de samenstelling van het personeel in toenemende mate – en op alle niveaus van de organisatie – de etnisch-culturele samenstelling van de bevolking weerspiegelt.

11. De Vlaamse overheid en de maatschappelijke en politieke voorzieningen en instellingen voeren een aantoonbaar en effectief intercultureel management.
12. De Vlaamse overheid en de maatschappelijke en politieke voorzieningen en instellingen voeren een communicatiebeleid dat een representatief beeld geeft van etnisch-culturele diversiteit en dat op maat is van het beoogde doelpubliek. Er wordt rekening gehouden met zowel de directe als indirecte communicatie (vb. beeldvorming die je meegeeft via folders, onthaal, enz.)
13. De Vlaamse overheid en de maatschappelijke en politieke voorzieningen en instellingen bieden hun hulp- en dienstverlening op die wijze aan zodat de gebruikte methoden en de aangeboden producten aangepast zijn op maat van etnisch-culturele minderheden.
14. De Vlaamse overheid ontwikkelt tegen 1 januari 2007 een instrumentarium dat overheden, voorzieningen en instellingen ondersteunt bij het doorvoeren van interculturalisering. Het verwerven en verspreiden van kennis, het (helpen) ontwikkelen van deskundigheden en het verwerven van interculturele competenties zijn hierbij cruciaal.
15. De functies van informatie, advies, vorming en pleitbezorging inzake vreemdelingenrecht worden opgenomen als component van interculturaliseringsprocessen.
16. De Vlaamse overheid voorziet voor 1 januari 2006 in een instrumentarium dat op permanente basis de verbetering van de beeldvorming over en participatie van etnisch-culturele minderheden in de media stimuleert. Dit instrumentarium kan dan stimuleren dat:
 - a) in mediaproducten de diversiteit van de samenleving systematisch zichtbaar is;
 - b) personen uit verschillende etnisch-culturele groepen actief participeren aan de media;
 - c) de media in hun producten een representatief beeld geven van de verschillende etnisch-culturele groepen en hun samenleven.
17. In haar mediabeleid bewaakt de Vlaamse overheid de diversiteit van het medialandschap en ziet ze er op toe dat minderhedenmedia gelijke toegang vinden tot dit landschap.
18. Om meer allochtonen in mediafuncties in te kunnen zetten ondersteunt de Vlaamse overheid aangepaste beroepsopleidingen (met name in combinatie tewerkstelling en opleiding) en zal ze erop toezien dat de toegang tot alle opleidingen structureel voorzien wordt.
19. De Vlaamse overheid zal de databank allochtone deskundigen tweemaal per jaar laten updaten en uitbreiden.
20. De Vlaamse overheid zal het erkende verenigingsleven van etnisch-culturele minderheden stimuleren tot het voeren van een media- en communicatiebeleid.
21. De Vlaamse overheid zal de netwerkvorming tussen media-actoren en allochtonen / allochtone verenigingen faciliteren.
22. De openbare omroep heeft blijvende aandacht voor diversiteit, voorziet hiervoor zelf in het nodige instrumentarium en in de evaluatie van dit instrumentarium.
23. Het programma-aanbod van de openbare omroep bevat programma's waarin de multiculturele samenleving expliciet aan bod komt (vb. ontspanningsprogramma's, soaps).
24. De Vlaamse overheid informeert de bevolking over het samenleven in diversiteit en het minderhedenbeleid.
25. Zowel op macroniveau (o.a. de structurele projecten van de sociale partners en van de eigen organisaties van kansengroepen, het inwerkingsbeleid), op mesoniveau (o.a. het diversiteitsluik van de sectorconvenants) als op microniveau (o.a. de diversiteitsplannen en beste praktijken in ondernemingen, (openbare) instellingen en lokale besturen) zijn binnen het Vlaamse beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit de etnisch-culturele minderheden één van de prioritaire kansengroepen.
26. Voor het bereiken van doelstellingen 3 en 5 van het Pact van Vilvoorde wordt gewerkt met een groeiscenario, vastgelegd in de gemeenschappelijke platformtekst van 3/12/02, dat jaarlijks wordt opgevolgd. Wanneer het groeipad niet gerealiseerd wordt, zullen bijsturingen en of aanvullingen bij het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit binnen het VESOC overlegd worden en voor advies voorgelegd worden aan de Commissie Diversiteit van de SERV.

27. Vertegenwoordigers van de georganiseerde etnisch-culturele minderheden worden structureel betrokken bij het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid via de Commissie Diversiteit van de SERV.
28. De resultaten, instrumenten en methodieken van het impulsbeleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit worden systematisch gemainstreamd in reguliere beleidsmaatregelen en instanties binnen het domein werkgelegenheid. Dit impliceert blijvende aandacht voor dwarsverbanden tussen het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit enerzijds en het opleidingsbeleid, levenslang leren, EVC en competentie management, loopbaandienstverlening en kwaliteit van de arbeid anderzijds.
29. Binnen de maatregelen van het reguliere Vlaamse werkgelegenheidsbeleid (waaronder inzonderheid de trajectwerking van de VDAB en verdere inspanningen rond toeleiding van allochtonen) worden de nodige inspanningen geleverd opdat de doelstellingen en het groeiscenario uit de gemeenschappelijke platformtekst van 3 december 2002 kunnen gerealiseerd worden. Het beleid schenkt daarbij zowel aandacht aan de vraag als aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt. Er worden dus acties op drie domeinen ondernomen: het verbeteren van de tewerkstellingskansen van personen uit de etnisch-culturele minderheden, (indirecte) discriminatie tegengaan en achterstanden helpen wegwerken. Daardoor ligt de nadruk van de acties zowel bij ondernemingen en instellingen (de ondersteuning van een HRM-beleid voor kansengroepen) als bij de kansengroepen zelf (empowerment en ondersteuning van de trajectwerking, opleiding en levenslang leren).
30. Vanuit het beleidsdomein werkgelegenheid wordt een blijvende inspanning geleverd om de voorbeeldfunctie van de overheden rond evenredige arbeidsdeelname en diversiteit te stimuleren en te ondersteunen, o.a. door zelf diversiteitsplannen en beste praktijken te ontwikkelen, expertise ter beschikking te stellen, samen te werken met de Dienst Emancipatiezaken en lokale besturen te ondersteunen.
31. Binnen het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit blijft de nodige aandacht gaan naar specifieke categorieën binnen de etnisch-culturele minderheden, o.a. naar nieuw- en oudkomers op de arbeidsmarkt, hoger geschoolde allochtonen en woonwagabewoners. Dit kan o.m. door het aanbieden van individuele trajectbegeleiding en een inwerktraject voor bewoners van residentiële woonwagenterreinen.
32. Het Vlaamse beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit wordt blijvend onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek, o.a. in het kader van het VIONA-programma.
33. Als onderdeel van het gevoerde beleid, worden racisme en discriminatie op de arbeidsmarkt actief bestreden. Dit zal o.a. gebeuren door:
 - a) verdere concretisering en ondersteuning vanuit de administratie Werkgelegenheid van de uitvoering van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt;
 - b) het stimuleren van sectorale non-discriminatiecodes;
 - c) het stimuleren van non-discriminatieclausules in ondernemingen, instellingen en lokale besturen;
 - d) het stimuleren van de aanstelling van vertrouwenspersonen in ondernemingen, instellingen en lokale besturen.
34. Racisme en discriminatie in de sector van het zelfstandig ondernemerschap worden actief bestreden.
35. Er wordt een gender- en diversiteitsonderzoek uitgevoerd binnen de Syntra-opleidingscentra. Vanuit deze gegevens kunnen aangepaste instrumenten in de opleidingen voorzien worden.
 - a) Er worden aangepaste trajecten uitgebouwd in de opleidingen van zelfstandig ondernemerschap om etnisch-culturele minderheden te ondersteunen in hun opleiding.
 - b) Er wordt extra aandacht geschonken aan de toeleiding van etnisch-culturele minderheden naar het opleidingsaanbod m.b.t. zelfstandig ondernemen.
36. Voor bestaande ondernemers worden gerichte informatie- en (na)vormingsmomenten voorzien.
37. Sensibiliseren van organisaties die werken met mensen zonder papieren in verband met het recht op onderwijs en de genomen maatregelen ter zake.

38. Een consequente doorverwijzing van minderjarige nieuwkomers door onthaalbureaus en van minderjarigen zonder papieren door organisaties, naar het onderwijs in het algemeen en naar scholen met onthaalonderwijs in het bijzonder en opvolging hiervan in het LOP.
39. Verder verfijnen van het onthaalonderwijs voor minderjarige nieuwkomers (o.m. door experimenten ter zake in het deeltijds beroepssecundair onderwijs verder te zetten en te evalueren) en extra aandacht voor anderstalige nieuwkomers na het onthaalonderwijs.
40. Realiseren van een behoeftedekkend aanbod Nederlands als tweede taal, zowel met betrekking tot het basisniveau als het vervolgniveau.
41. Realiseren van een structurele verankering van de 'Huizen van het Nederlands' tegen 1 september 2004.
42. Erkenning van verworven competenties verder stimuleren.
43. In het leerplichtonderwijs verdere stappen zetten om de kosteloosheid (basisonderwijs) en de stand-still in kosten (secundair onderwijs) nog meer te realiseren.
44. Onderzoeken van de mogelijkheden voor een recht op studietoelage in het secundair onderwijs voor ontvankelijke verklaarde kandidaat-vluchtelingen.
45. Er bij alle initiatieven, gericht op het realiseren van een professioneel onderwijskorps, voor zorgen dat er voldoende aandacht is voor competenties op het vlak van taalvaardigheidsonderwijs, intercultureel onderwijs, voorkomen en remediëren van leerproblemen en leerachterstanden, leerlinggerichte en activerende didactische methoden, onthaalonderwijs. (Het kan hier bijvoorbeeld gaan om de structuur van de lerarenopleiding, de organisatie van een ondersteuningsbeleid, de professionalisering van directies.)
46. Creëren van een competentie-portfolio voor leerlingen in het onthaalonderwijs (die na intrekking van hun recht op verblijf vroegtijdig de opleiding moeten staken).
47. Stimulering van functionele meertaligheid bij alle leerlingen, in het bijzonder door het creëren van mogelijkheden van onderwijs in en van de moedertaal van leerlingen van etnisch-culturele minderheden binnen het curriculum.
48. Verdere implementatie en – afhankelijk van evaluatieve resultaten – eventuele structurele verankering van een systeem van continue studiekeuzebegeleiding, met het accent op positieve oriëntering gebaseerd op competenties en interesses van leerlingen.
49. Brede school: stimuleren en ondersteuning van scholen om zich meer open te stellen voor de directe leefomgeving (buurt, jeugdwerk, kinderopvang, hulpverlening, sport, cultuur, ...) met duidelijke afspraken omtrent taakverdeling en specialisering van verschillende actoren voor specifieke problemen, zodat de betrokken actoren gezamenlijk de strijd kunnen voeren tegen kansarmoede, racisme, uitsluiting en maatschappelijke dualisering (Het kan hier bijvoorbeeld gaan over netwerking, de school als ontmoetingsplaats, een coördinerende rol voor gemeentelijke overheden, investeren in voorschoolse en buitenschoolse activiteiten en in de ondersteuning van ouders, time-out-projecten, ...).
50. Verhogen van de instroom van studenten van etnisch-culturele minderheden in het hoger onderwijs.
51. Creëren van meer flexibele leerwegen in het niet-leerplichtonderwijs.
52. Verdere verhoging van de kwaliteit van het aanbod Nederlands als tweede taal.
53. Wegwerken van praktische hinderpalen die de instap van etnisch-culturele minderheden in het deeltijds kunstonderwijs belemmeren (Het kan hier bijvoorbeeld gaan over toeleidingsprojecten, mogelijkheden voor een andere, meer buurtgerichte organisatievorm van academies).
54. Wegwerken van cultuursociologische hinderpalen die de instap van etnisch-culturele minderheden in het deeltijds kunstonderwijs belemmeren (o.a. het opleidingsaanbod diversifiëren).
55. Uitbouwen van een Islamopleiding op universitair niveau.
56. Stimuleren van de band tussen onderwijsinstelling en ouders (Dit kan bijvoorbeeld via initiatieven in verband met schoolopbouwwerk/ brugfiguren, via het ontwikkelen van participatievormen die zijn afgestemd op de doelgroep van etnisch-culturele minderheden, via aandacht hiervoor in uitvoeringsbesluit

met betrekking tot de verdere procedure inzake vormingsprojecten rond participatie, via inburgeringsbeleid, dat in taallessen en maatschappelijke oriëntatie voorziet, waarin onderwijs aan bod komt, via trajectbegeleiding ...).

57. Stimuleren van de leerlingbetrokkenheid en leerlingenparticipatie (dit kan bijvoorbeeld via de uitbouw van laagdrempelige en leeftijdsspecifieke vormen van participatie zoals een klachtenbus, een open communicatiecultuur, ...).
58. Verhogen van de competentie van leraren op het vlak van communicatie.
59. Racisme en discriminatie op de woningmarkt worden actief bestreden. Dit kan o.m. door:
 - a) De Vlaamse overheid ziet er op toe dat er geen uitsluitingsmechanismen in de inschrijvings- of toewijzingsmogelijkheden voor de sociale huurwoningmarkt ten aanzien van etnisch-culturele minderheden worden opgenomen en dat er geen gebruik wordt gemaakt van quota op basis van nationaliteit, afkomst of religie.
 - b) De Vlaamse overheid voorziet voor 1 januari 2006 in een voldoende toegankelijke en duidelijke klachtenprocedure voor de (kandidaat-) huurders
 - c) De Vlaamse overheid informeert de etnisch-culturele minderheden omtrent hun mogelijkheden indien ze slachtoffer worden van discriminatie op de woningmarkt.
 - d) De Vlaamse overheid voorziet dat huurdersbonden voldoende mogelijkheden hebben om (kandidaat)huurders bij huurbetwistingen te ondersteunen door middel van juridisch advies, door eventuele bemiddeling tussen huurder en verhuurder of bij het indienen van een klacht m.b.t. discriminatie.
60. De Vlaamse overheid voorziet tegen 2010 voor woonwagengebouwen in een behoeftedekkend aanbod aan kwaliteitsvolle woonwagenterreinen (750 bijkomende standplaatsen op residentiële terreinen en 500 standplaatsen op doortrekkerterreinen). Uitvoeren van een bodonderzoek en aandacht voor de woonsituatie voor de bewoners op de terreinen zijn hierbij vaste aandachtspunten.
61. Racisme en discriminatie in de welzijnsvoorzieningen wordt actief bestreden. Dit kan o.m. door:
 - a) De Vlaamse overheid heeft specifieke aandacht voor en onderkent klachten over racisme en discriminatie in de klachtenprocedure;
 - b) De Vlaamse overheid informeert de etnisch-culturele minderheden omtrent hun mogelijkheden indien ze slachtoffer worden van discriminatie in de welzijnssector.
62. Binnen welzijn wordt een inhaalbeweging gestart vanaf januari 2005 met als doel om tegen 2010 een aanzienlijke toename te verkrijgen van personeelsleden behorend tot de etnisch-culturele minderheden zodat het personeelsbestand in die functies de etnisch-culturele samenstelling van de bevolking weerspiegelt. Dit gebeurt via een gamma van projecten gericht op opleiding en tewerkstelling.
63. De Vlaamse overheid biedt prioritair mogelijkheden aan initiatiefnemers uit de ouderenzorg en de kinderopvang, gelegen in de gebieden met een grote aanwezigheid van etnisch-culturele minderheden, om een evenredig toegankelijke en kwaliteitsvolle dienstverlening aan allochtone ouderen en jonge kinderen en hun omgeving te garanderen.
64. De Vlaamse overheid voorziet in een gecoördineerd behoeftedekkend aanbod opvoedingsondersteuning dat afgestemd is met de sectoren gevat binnen integrale jeugdhulpverlening.
65. Vertegenwoordigers van de etnisch-culturele minderheden geven mee vorm aan de ontwikkeling en implementatie van integrale jeugdhulpverlening, via (regionale) klankbordgroepen en stuurgroepen.
66. Racisme en discriminatie in de gezondheidsvoorzieningen wordt actief bestreden. Dit kan onder meer door:
 - a) De Vlaamse overheid heeft specifieke aandacht voor en onderkent klachten over racisme en discriminatie in de klachtenprocedure
 - b) De Vlaamse overheid informeert de etnisch-culturele minderheden omtrent hun mogelijkheden indien ze slachtoffer worden van discriminatie in de welzijnssector
67. De Vlaamse overheid garandeert dat de preventie-organisaties (logo's, Kind en Gezin, mutualiteiten, ...) over het gepaste preventiemateriaal en –methodieken beschikken of deze ontwikkelen en de nodige inspanningen doen om etnisch-culturele minderheden te bereiken.

68. Racisme en discriminatie in de cultuursector en het jeugdwerk wordt actief bestreden. Dit kan door:
- a) De Vlaamse overheid heeft specifieke aandacht voor en onderkent klachten over racisme en discriminatie in de klachtenprocedure
 - b) De Vlaamse overheid informeert de etnisch-culturele minderheden omtrent hun mogelijkheden indien ze slachtoffer worden van discriminatie.
69. Voor het creëren van evenredige kansen tot receptieve cultuurparticipatie ziet de Vlaamse overheid erop toe dat het cultureel aanbod voldoende gediversifieerd is, waardoor zo veel mogelijk groepen zich in het culturele aanbod kunnen herkennen.
70. Voor het creëren van evenredige kansen tot actieve cultuurparticipatie stimuleert de Vlaamse overheid de kunstcreatie van de etnisch-culturele minderheden en documenteert ze de culturele verscheidenheid, zodat die meer zichtbaar wordt.
71. De Vlaamse overheid ziet erop toe dat het jeugdwerk voldoende gediversifieerd is, zodat ook de etnisch-culturele minderheden zich hierin kunnen herkennen
72. De Vlaamse overheid stimuleert en ondersteunt de lokale besturen om in het lokaal cultuurbeleid en het lokale jeugdbeleid expliciet aandacht te hebben voor de etnisch-culturele diversiteit.
73. Racisme en discriminatie in de sportsector wordt actief bestreden. De Vlaamse overheid voert een actief beleid rond fair-play, waarden en normen in de sport.
74. De Vlaamse overheid neemt maatregelen om de evenredige aanwezigheid van gekwalificeerde begeleiders van allochtone origine in de sport te verhogen.
75. De Vlaamse overheid zal in het lokale sportbeleid het omgaan met diversiteit verhogen.
76. De Vlaamse overheid voorziet voldoende toegankelijke inspraakkanalen voor etnisch-culturele minderheden als individuele burger (samenleven in diversiteit), als gebruiker (interculturalisering) en als lid van een etnisch culturele groep. De Vlaamse overheid ondersteunt en stimuleert de lokale besturen en de provinciebesturen om te voorzien in voldoende toegankelijke inspraakkanalen voor etnisch-culturele minderheden als individuele burger (samenleven in diversiteit), als gebruiker (interculturalisering) en als lid van een etnisch culturele groep.
77. De Vlaamse overheid erkent het verenigingsleven van etnisch-culturele minderheden als partner bij het voeren van een minderhedenbeleid. De Vlaamse overheid zal per 1 januari 2006 het verenigingsleven van etnisch-culturele minderheden bijkomend ondersteunen als belangenbehartiger en beleidsadviseur, mits het verenigingsleven haar leden aanzet tot actief burgerschap en instemt met de spelregels van een open, verdraagzame en democratische samenleving.
78. De Vlaamse overheid faciliteert het middenveld rond de ontwikkeling en toepassing van 'empowerende' methoden en technieken.
79. De Vlaamse overheid garandeert iedere vreemdeling die zich met duurzaam perspectief in ons land vestigt, binnen het jaar na inschrijving in het bevolkingsregister, een inburgeringstraject op maat .
80. De Vlaamse overheid ondersteunt de lokale overheden om een aangepast onthaal te voorzien voor wie geen aanspraak kan maken op een inburgeringstraject.
81. Een consequente doorverwijzing van minderjarige nieuwkomers door onthaalbureaus en van minderjarigen zonder papieren door organisaties, naar het onderwijs in het algemeen en naar scholen met onthaalonderwijs in het bijzonder en opvolging hiervan in het LOP.
82. Tegen 1 januari 2007 zorgt de Vlaamse overheid in overleg met de betrokken beleidsniveaus (lokaal / federaal) voor de uitbouw van een kwaliteitsvol, voldoende sociaal tolk- en vertaalaanbod in Vlaanderen.
83. De Vlaamse overheid neemt de nodige initiatieven om het recht op onderdak voor mensen zonder wettig verblijf te garanderen. Zij kan dit doen door:

- a) Stimuleren dat streng wordt opgetreden tegen misbruik van de kwetsbare situatie van mensen zonder wettig verblijfsstatuut, in het bijzonder tegen huisjesmelkers. Daarbij moet de bestraffing exclusief bij de schuldige komen, en moeten de slachtoffers juist bescherming krijgen.
 - b) Een wettelijke financiële regeling uit te werken voor het opvangen, begeleiden en oriënteren door CAW's van dakloze mensen zonder wettig verblijf
 - c) Een programma te ontwikkelen om voor mensen zonder wettig verblijf, die het slachtoffer werden van huisjesmelkerij of van mensenhandel en /of mensen zonder wettig verblijf die wegens hun noodsituatie opvang of bijstand vragen, menswaardig onderdak wordt verleend, gekoppeld aan voorwaarden van begeleiding en oriëntatie.
84. De Vlaamse overheid stimuleert en ondersteunt de welzijnsvoorzieningen, zoals het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdbijstand en de geestelijke gezondheidszorg, om mensen zonder wettig verblijf te oriënteren naar een zinvol toekomstperspectief en om ze psycho-sociale en juridische hulp aan te bieden. Het algemeen welzijnswerk krijgt de opdracht om samen met de minderhedensector een instrumentarium uit te werken dat op 1 januari 2007 operationeel is.
85. De Vlaamse overheid neemt de nodige initiatieven om het recht op gezondheidszorg voor mensen zonder verblijf te vrijwaren. Zij kan dit doen door:
- a) Het KB 'dringende medische hulp' beter bekend te maken bij zorgverstrekkers, OCMW's en betrokkenen. De coördinerend minister voor het beleid ten aanzien van de etnisch-culturele minderheden spoort de federale regering of VVSG aan tot de creatie en verspreiding van informatief materiaal. De LOGO's aan te sporen om samenwerkingsakkoorden tussen OCMW's en zorgverstrekkers te bevorderen.
 - b) Preventiemateriaal en -methodieken uit te werken
86. Sensibiliseren van organisaties die werken met mensen zonder wettig verblijf in verband met het recht op onderwijs en de genomen maatregelen ter zake.
87. Consequente doorverwijzing van (minderjarige nieuwkomers door onthaalbureaus en van) minderjarigen zonder wettig verblijf door organisaties, naar het onderwijs in het algemeen en naar scholen met onthaalonderwijs in het bijzonder en opvolging hiervan in het LOP

Contactadres

Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden (ICEM)

Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn

Annemie Degroote – secretaris

Markiesstraat 1 – lokaal 342

1000 Brussel

tel 02 - 553 32 53

e-mail: annemie.degroote@wvc.vlaanderen.be

<http://www.minderheden.be>